

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Кж1 По2 3/13
Дана 09.12.2013. године
БЕОГРАД
ул. Немањина бр.9

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судије Соње Манојловић, председника већа, судија мр Сретка Јанковића, др Миодрага Мајића, Омера Хациомеровића и Вучка Мирчића, чланова већа, уз учешће вишег судијског сарадника Браниславе Муњић, као записничара, у кривичном поступку **окривљеног Љубана Деветака и др**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама окривљеног Љубана Деветака, његове супруге Марице Деветак, његових бранилаца адвоката Здравка Крстића и адвоката Гордане Живановић, браниоца окривљеног Милана Девчића, адвоката Бранкице Мајкић, окривљеног Милана Радојчића, његовог браниоца адвоката Градимира Налића, окривљеног Жељка Крњајића, његовог браниоца адвоката Војислава Вукотића, окривљеног Миодрага Димитријевића, његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, браниоца окривљеног Дарка Перића, адвоката Јасмине Живић, окривљеног Радована Влајковића, његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, окривљеног Радисава Јосиповића, његових бранилаца адвоката Ђорђа Калања и Бранка Димића, браниоца окривљеног Јована Димитријевића, адвоката Гордане Живановић, браниоца окривљених Саше Стојановића и Драгана Бачића, адвоката Слободана Живковића, окривљеног Драгана Бачића, окривљеног Зорана Косијера, браниоца окривљених Зорана Косијера и Петронија Стевановића, адвоката Браниславе Фурјановић, окривљеног Александра Николајидиса и његовог браниоца адвоката Бранка Димића, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/2010 од 26.06.2012. године, након седнице већа одржане у смислу члана 447 ЗКП-а у дане 05., 06. и 07. новембра 2013. године, дана 09. децембра 2013. године, већином гласова донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈАЊЕМ жалби окривљеног Љубана Деветака, његове супруге Марице Деветак, његових бранилаца адвоката Здравка Крстића и адвоката Гордане Живановић, браниоца окривљеног Милана Девчића, адвоката Бранкице Мајкић, окривљеног Милана Радојчића, његовог браниоца адвоката Градимира Налића, окривљеног Жељка Крњајића, његовог браниоца адвоката Војислава Вукотића, окривљеног Миодрага Димитријевића, његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, браниоца окривљеног Дарка Перића, адвоката Јасмине Живић,

окривљеног Радована Влајковића, његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, окривљеног Радисава Јосиповића, његових бранилаца адвоката Ђорђа Калања и Бранка Димића, браниоца окривљеног Јована Димитријевића, адвоката Гордане Живановић, браниоца окривљених Саше Стојановића и Драгана Бачића, адвоката Слободана Живковића, окривљеног Драгана Бачића, окривљеног Зорана Косијера, браниоца окривљених Зорана Косијера и Петронија Стевановића, адвоката Браниславе Фурјановић, окривљеног Александра Николајидиса и његовог браниоца адвоката Бранка Димића, **УКИДА СЕ** пресуда Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/2010 од 26.06.2012. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

I

ПРВОСТЕПЕНА ПРЕСУДА, ИЗЈАВЉЕНЕ ЖАЛБЕ И ПОДНЕТИ ОДГОВОРИ

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/2010 од 26.06.2012. године, ставом I изреке, окривљени Жељко Крњајић, оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, док су сви оптужени под тачкама II до IV изреке и то под II окривљени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић, под III окривљени Љубан Деветак, Миодраг Димитријевић, Дарко Перић, Радован Влајковић, Радисав Јосиповић, Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић и Зоран Косијер и под IV окривљени Љубан Деветак, Петроније Стевановић и Александар Николајидис, оглашени кривим да су извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ и осуђени на казне затвора и то окривљени Љубан Деветак, у трајању од 20 (двадесет) година, окривљени Милан Девчић, у трајању од 10 (десет) година, окривљени Милан Радојчић у трајању од 13 (тринаест) година, окривљени Жељко Крњајић у трајању од 10 (десет) година, окривљени Миодраг Димитријевић у трајању од 10 (десет) година, окривљени Дарко Перић у трајању од 5 (пет) година, окривљени Радован Влајковић у трајању од 5 (пет) година, окривљени Радисав Јосиповић у трајању од 4 (четири) године, окривљени Јован Димитријевић у трајању од 8 (осам) година, окривљени Саша Стојановић у трајању од 8 (осам) година, окривљени Драган Бачић у трајању од 6 (шест) година, окривљени Зоран Косијер у трајању од 9 (девет) година, окривљени Петроније Стевановић у трајању од 14 (четрнаест) година и окривљени Александар Николајидис у трајању од 6 (шест) година. Окривљени су обавезани да накнаде трошкове кривичног поступка, о чијој ће висини суд одлучити накнадно посебним решењем.

Против наведене пресуде благовремено су жалбе изјавили:

-окривљени Љубан Деветак, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и повреде права на одбрану, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, преиначи ожалбену пресуду и окривљеног ослободи кривичне одговорности или да пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење. Окривљени је замолио веће Апелационог суда у Београду да га обавести о дану седнице, како би присуствовао истој;

-супруга окривљеног Љубана Деветака, Марица Деветак, без навођења законског основа за посбијање исте, док из садржине жалбе произлази да се првостепена пресуда оспорава због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду савесно проучи предмет и донесе правилну одлуку;

-бранилац окривљеног Љубана Деветака, адвокат Здравко Крстић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, одлуке о казни и ускраћивању права на одбрану, са предлогом да другостепени суд ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно законито одлучивање и о седници већа обавести браниоца;

-бранилац окривљеног Љубана Деветака, адвокат Гордана Живановић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду усвоји жалбу браниоца и преиначи пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/2010 од 26.06.2012. године, тако што ће окривљеног Љубана Деветака ослободити оптужбе или да побијану пресуду укине у ставу II, III и IV и предмет врати на поновно суђење Вишем суду у Београду. Бранилац је затражила да Апелациони суд у Београду одржи седницу сагласно члану 447 ЗКП-а и обавести окривљеног и браниоца о истој;

-бранилац окривљеног Милана Девчића, адвокат Бранкица Мајић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду након спроведеног поступка и одржаног претреса или седнице већа преиначи пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године, тако што ће својом одлуком окривљеног Милана Девчића ослободити од оптужбе јер није доказано да је учинио кривично дело за које је оптужен или да наведену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. Бранилац је у жалби захтевала да је суд заједно са окривљеним благовремено обавести о одржавању претреса или седнице већа, како би истом могли присуствовати;

-окривљени Милан Радојчић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да га Апелациони суд у Београду ослободи свих оптужби или да му уз уважавање свих олакшавајућих околности изрекне блажу казну од изречене првостепеном пресудом, а којом би се постигла сврха кажњавања;

-бранилац окривљеног Милана Радојчића, адвокат Градимир Налић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду након спроведеног поступка и одржаног претреса или седнице већа побијану пресуду преиначи тако што ће својом одлуком окривљеног Милана Радојчића ослободити од оптужбе јер није доказано да је учинио кривично дело за које је оптужен или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање. Окривљени и његов бранилац, у складу са одредбом члана 447 став 2 ЗКП-а, захтевају да их суд благовремено обавести о одржавању претреса или седнице већа, како би истој могли присуствовати;

-окривљени Жељко Крњајић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да другостепени суд преиначи побијану пресуду и окривљеног Жељка Крњајића ослободи од оптужбе или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлуку;

-бранилац окривљеног Жељка Крњајића, адвокат Војислав Вукотић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да другостепени суд преиначи побијану пресуду и окривљеног Жељка Крњајића ослободи од оптужбе или да исту укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлуку;

-окривљени Миодраг Димитријевић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене материјалног права и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду након разматрања жалбе и списе предмета преиначи побијану пресуду Вишег суда у Београду, а Миодрага Димитријевића ослободи кривичне одговорности или да побијану пресуду укине и предмет врати на поновно суђење или да окривљеном Миодрагу Димитријевићу изрекне блажу кривичну санкцију;

-бранилац окривљеног Миодрага Димитријевића, адвокат Бранко Лукић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, након

разматрања ове жалбе и списка предмета преиначи пресуду Вишег суда у Београду и Миодрага Димитријевића ослободи кривичне одговорности или да побијану пресуду укине, а предмет врати на поновно суђење;

-бранилац окривљеног Дарка Перића, адвокат Јасмина Живић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, преиначи побијану пресуду и окривљеног Дарка Перића ослободи од оптужбе или да уколико суд утврди да је окривљени крив, да га осуди на казну затвора испод законског минимума или да побијану пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање;

-окривљени Радован Влајковић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, након разматрања ове жалбе и списка предмета преиначи побијану пресуду Вишег суда у Београду и окривљеног ослободи кривичне одговорности или да побијану пресуду укине, а предмет врати на поновно суђење;

-бранилац окривљеног Радована Влајковића, адвокат Бранко Лукић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, погрешне примене кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду након разматрања жалбе и списе предмета преиначи побијану пресуду Вишег суда у Београду, а окривљеног Радована Влајковића ослободи кривичне одговорности или да побијану пресуду укине и предмет врати на поновно суђење;

-окривљени Радисав Јосиповић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду преиначи првостепену пресуду и ослободи га одговорности;

-браниоци окривљеног Радисава Јосиповића, адвокати Ђорђе Калањ и Бранко Димић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и повреде кривичног закона, са предлогом да Апелациони суд у Београду – Веће за ратне злочине, уважи жалбу против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године и исту преиначи тако што ће окривљеног Радисава Јосиповића ослободити од оптужбе или да је укине и предмет врати на поновно одлучивање. Браниоци су затражили да заједно са окривљеним Радисавом Јосиповићем буду позвани да присуствују седници другостепеног већа;

-бранилац окривљеног Јована Димитријевића, адвокат Гордана Живановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са

предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени суд, након свестране и брижљиве оцене свих доказа у списима, ожалбене пресуде и навода саме жалбе, исту као основану усвоји, а ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак и одлучивање или да исту преиначи тако што ће окривљеног Јована Димитријевића ослободити од кривичне одговорности или му изречену казну преиначити у погледу њеног временског трајања, а окривљеног ослободити од дужности плаћања евентуално накнадно утврђених и досуђених трошкова кривичног поступка. Бранилац је такође захтевала да се о дану и часу одржавања јавне седнице у Апелационом суду у Београду благовремено обавести и да се на исту позове окривљени Јован Димитријевић и његов бранилац, адвокат Гордана Живановић,

-бранилац окривљених Саше Стојановића и Драгана Бачић, адвокат Слободан Живковић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени суд, побијану пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године, укине и врати првостепеном суду на поновно одлучивање, а да на седницу већа позове окривљене и браниоца;

-окривљени Драган Бачић, без навођења законских разлога за побијање исте, при чему из жалбених навода произлази да се првостепена пресуда оспорава због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, са предлогом да Апелациони суд у Београду правилно оцени жалбу;

-окривљени Зоран Косијер, због битних повреда одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о судским трошковима, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени суд, пошто испита првостепену пресуду у смислу одредбе члана 451, из разлога одредбе члана 449 став 1 ЗКП-а, оспорену пресуду укине и преиначи у делу који се односи на окривљеног Зорана Косијера, ослободи га кривичне одговорности и плаћања трошкова поступка и одбије оптужбу из разлога постојања околности због којих је трајно ослобођен кривичне одговорности из разлога њене неоснованости, а уколико то не прихвати, да закаже и одржи главни претрес пред Апелационим судом у Београду, јер постоје оправдани разлози на које жалбом указује да се предмет не врати првостепеном суду на поновни главни претрес, а уколико и то не прихвати да побијану пресуду укине из разлога наведених под I у ставовима 1 до 13 и под II у ставовима 1 и 2 образложења наведене жалбе и предмет врати на поновно суђење, као и да, у смислу одредбе члана 458 став 1 и 2 ЗКП-а, нареди одржавање новог главног претреса пред потпуно измењеним кривичним већем првостепеног суда, као и са предлогом да у складу са стварном надлежношћу Вишег суда нареди одржавање главног претреса пред редовним кривичним већем Вишег суда у Београду. Окривљени је захтевао да у смислу члана 447 став 2 ЗКП-а лично буде обавештен о седници жалбеног већа Апелационог суда у Београду;

-бранилац окривљених Зорана Косијера и Петронија Стевановића, адвокат Бранислава Фурјановић, због битне повреде одредаба кривичног поступка, повреде кривичног закона, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и одлуке о кривичним санкцијама и другим одлукама, са предлогом да Апелациони суд у Београду, као другостепени, пошто испита првостепену пресуду у смислу члана 455 став 1 ЗКП-а, побијану пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године, преиначи и окривљене Зорана Косијера и Петронија Стевановића ослободи од оптужбе за кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у саизвршилаштву у вези члана 22 КЗ СРЈ или да наведену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновни поступак. Бранилац је у жалби захтевала да заједно са окривљенима Зораном Косијером и Петронијем Стевановићем, у складу са чланом 447 став 2 ЗКП-а буде обавештена о седници већа;

-окривљени Александар Николајидис, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде Кривичног законика и одлуке о кривичној санкцији и трошковима поступка, са предлогом да Апелациони суд у Београду првостепену пресуду укине и врати на поновно одлучивање или да га ослободи од оптужбе. Окривљени је такође замолио суд да га обавести о датуму и месту одржавања седнице када се буде одлучивало о изјављеној жалби, и

-бранилац окривљеног Александра Николајидиса, адвокат Бранко Димић, због битних повреда одредаба кривичног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде кривичног закона и одлуке о кривичној санкцији и трошковима поступка, са предлогом да другостепени суд ожалбену пресуду преиначи и окривљеног Александра Николајидиса ослободи оптужбе или да ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење или да окривљеном Александру Николајидису изрекне блажу казну и ослободи га обавезе плаћања трошкова кривичног поступка. Бранилац је замолио другостепени суд да га заједно са окривљеним Александром Николајидисом позове да присуствују седници другостепеног већа.

У одговорима на жалбе окривљеног Љубана Деветака, његовог браниоца адвоката Гордане Живановић и његове супруге Марице Деветак, браниоца окривљеног Милана Девчића, адвоката Бранкице Мајкић, окривљеног Милана Радојчића и његовог браниоца адвоката Градимира Налића, окривљеног Жељка Крњајића и његовог браниоца адвоката Војислава Вукотића, окривљеног Миодрага Димитријевића и његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, браниоца окривљеног Дарка Перића, адвоката Јасмине Живић, окривљеног Радована Влајковића и његовог браниоца адвоката Бранка Лукића, окривљеног Радисава Јосиповића и његовог браниоца адвоката Ђорђа Калања, браниоца окривљеног Јована Димитријевића, адвоката Гордане Живановић, окривљеног Драгана Бачића и браниоца окривљених Драгана Бачића и Саше Стојановића,

адвоката Слободана Живковића, окривљеног Зорана Косијера, браниоца окривљених Зорана Косијера и Петронија Стевановића, адвоката Браниславе Фурјановић и окривљеног Александра Николајидиса и његовог браниоца адвоката Бранка Димића, изјављене против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године, Тужилац за ратне злочине предложио је да Апелациони суд у Београду наведене жалбе одбије као неосноване.

Тужилац за ратне злочине је, у поднеску Ктрз.бр. 7/07 од 28.03.2013. године, предложило да Апелациони суд у Београду одбије као неосноване жалбе окривљеног Љубана Деветака, његовог браниоца и његове супруге Марице Деветак, браниоца окривљеног Милана Девчића, окривљеног Милана Радојчића и његовог браниоца, окривљеног Жељка Крњајића и његовог браниоца, окривљеног Миодрага Димитријевића и његовог браниоца, браниоца окривљеног Дарка Перића, окривљеног Радована Влајковића и његовог браниоца, окривљеног Радисава Јосиповића и његовог браниоца, браниоца окривљеног Јована Димитријевића, браниоца окривљеног Саше Стојановића, окривљеног Драгана Бачића и његовог браниоца, окривљеног Зорана Косијера, браниоца окривљеног Зорана Косијера и његовог браниоца, браниоца окривљеног Петронија Стевановића и окривљеног Александра Николајидиса и његовог браниоца, изјављене против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2.бр. 22/10 од 26.06.2012. године, а побијану пресуду потврди, а да одбаци жалбу адвоката Здравка Крстића, изјављену против исте пресуде, као недозвољену.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одржао је седницу већа, у складу са одредбама члана 447 ЗКП-а, у присуству заменика Тужиоца за ратне злочине Веселина Мрдака и Снежане Станојковић, окривљених Милана Девчића, Милана Радојчића, Жељка Крњајића, Дарка Перића, Радована Влајковића, Радисава Јосиповића, Јована Димитријевића, Саше Стојановића, Драгана Бачића, Зорана Косијера и Александра Николајидиса, супруге окривљеног Љубана Деветака, Марице Деветак, као и бранилаца – адвоката Здравка Крстића, Гордане Живановић, Бранкице Мајкић, Градимира Налића, Војислава Вукотића, Бранка Лукића, за кога је по заменичком пуномоћју приступио адвокат Борис Зорко, Јасмине Живић, за коју је по заменичком пуномоћју приступио адвокат Никола Рашић, Ђорђа Калања, Бранка Димића, Слободана Живковића и Браниславе Фурјановић, а у одсуству уредно обавештених окривљених Љубана Деветака и Петронија Стевановића, на којој је размотрио списе предмета, па је, након разматрања навода и предлога из изјављених жалби, допуна жалби и одговора на жалбе, имајући у виду и мишљење Тужиоца за ратне злочине, као и објашњења навода жалби које су дали окривљени и њихови браниоци, као и објашњења из одговора на жалбе, које је дао заменик Тужиоца за ратне злочине, а након што је првостепену пресуду испитао у оквиру основа, дела и правца побијања који су истакнути у жалбама, сходно одредби члана 451 став 1 ЗКП-а, нашао:

Жалбе су основане.

II

РАЗЛОЗИ ЗА УСВАЈАЊЕ ЖАЛБИ И УКИДАЊЕ ПРВОСТЕПЕНЕ ПРЕСУДЕ

Основано се изјављеним жалбама истиче да је побијана пресуда донета уз битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 1 и став 2 тачка 2 ЗКП-а, будући да је, и по налажењу Апелационог суда у Београду, одељења за ратне злочине, изрека ожалбене пресуде неразумљива, противречна сама себи, у образложењу пресуде нема довољно разлога о одлучним чињеницама које су предмет доказивања у овом поступку, а разлози који су дати потпуно су нејасни, због чега је и чињенично стање остало погрешно и непотпуно утврђено, и због чега се за сада не може испитати ни правна квалификација радњи које се окривљенима стављају на терет, а на које повреде се основано у изјављеним жалбама указује, па се, у смислу члана 458 ЗКП-а, укидање првостепене пресуде показује нужним.

1.- разлози који се односе на став I изреке првостепене пресуде

Изреком првостепене пресуде, у ставу I, окривљеном Жељку Крњајићу ставља се на терет “да је у својству командира Станице милиције Товарник, заједно са припадницима оружане групе којом је командовао, извршио напад на цивилно становништво хрватске националности и поједине цивиле, који је имао за последицу смртно страдање седам цивилних лица, тако што је са припадницима своје оружане групе учествовао у нападу који се одвијао по наређењу команданта 2. пгмбр ЈНА, стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године ..., те као командир није предузео све неопходне мере да онемогући напад на цивилно становништво, већ је у томе и сам учествовао – наређивао, непосредно предузимао и допуштао да припадници његове оружане групе без икаквог војног оправдања врше напад на цивилне објекте и поједине цивиле ...”.

По налажењу овога суда, а како се то истиче и у жалбама изјављеним у корист овог окривљеног, најпре је нејасно какво је било и шта је суштински подразумевало наређење за напад команданта 2. пгмбр ЈНА, стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године, по коме је окривљени Жељко Крњајић поступао, заједно са припадницима оружане групе којом је командовао, односно на шта или на кога је требало извршити напад, шта је био циљ напада, посебно какав је био задатак оружане групе којом је командовао овај окривљени и које радње су окривљени Жељко Крњајић и припадници оружане групе којом је он командовао били овлашћени да предузимају у конкретном случају.

Наиме, у напред наведеном наређењу од 09.10.1991. године, констатовано је да су у селу Ловас стациониране снаге ЗНГ јачине једне чете, те да се главним снагама, обухватним дејствима блокирају југоисточне ивице села и дејствује по објектима у њему, а помоћним снагама (ТО Товарник и милиције) изврши

“чишћење” села од припадника ЗНГ и МУП РХ, као и становништва које је непријатељски настројено.

Међутим, и по налажењу овога суда, нејасан је смисао наредбе по којој је окривљени Жељко Крњајић критичном приликом поступао, тј. нејасно је шта се у конкретном случају подразумева под појмом “чишћење” села од припадника ЗНГ и МУП РХ, као и становништва које је непријатељски настројено, у односу на које околности првостепени суд није дао никакве разлоге у образложењу побијане пресуде, нити је пак у току првостепеног поступка разјаснио ове чињенице, које имају карактер одлучних чињеница и од којих зависи оцена законитости радњи које се окривљеном Жељку Крњајићу и припадницима оружане групе који су били под његовом командом, стављају на терет.

Потом, из изреке побијане пресуде произлази да је напад на цивилне објекте и поједине цивиле извршен по наређењу команданта 2. пгмбр ЈНА, стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године (које је подразумевало “чишћење” села од припадника ЗНГ и МУП РХ, као и становништва које је непријатељски настројено), а одмах потом наводи се да је тај напад вршен “без икаквог војног оправдања”, што изреку првостепене пресуде у овом делу чини потпуно неразумљивом и контрадикторном.

При том, првостепени суд у односу на овај део изреке ожалбене пресуде интерпретира и након оцене прихвата налаз и мишљење вештака војне струке Бошка Антића, из кога произлази да је процена била да у селу Ловас има припадника ЗНГ и МУП РХ, а што произлази из напред поменуте наредбе стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године, што је са друге стране контрадикторно делу изреке пресуде где се каже да је напад извршен без икаквог војног оправдања.

Надаље, окривљени Жељко Крњајић је оглашен кривим да је извршио напад на цивилно становништво хрватске националности и поједине цивиле, који напад је имао за последицу смртно страдање седам цивила, при чему се наводи да у селу није било нити ЗНГ, нити припадника МУП РХ, па остаје нејасно да ли су радње за које је овај окривљени оглашен кривим предузете за време трајања напада на цивилно становништво, а који напад се одвијао по напред наведеном наређењу, или када се уверио да у селу нема јединица ЗНГ и МУП РХ, што се касније испоставило, при чему остаје нејасно и у ком моменту је окривљени Жељко Крњајић схватио или могао схватити да се ради о небрањеном месту, а што је од значаја за психички однос овог окривљеног у односу на радње које му се стављају на терет, и то како у односу на наредбу по којој је, како се бранио током поступка, поступао, тако и у односу на радње које се тичу смртог страдања цивила, а које му се стављају на терет.

Наиме, из изреке побијане пресуде нејасно је да ли је смртно страдање седам цивила и напад на цивилне објекте био последица напада на становништво хрватске националности и поједине цивиле, као једне од

алтернативно прописаних радњи извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, која радња извршења нужно подразумева да истовремено постоји и борба између супротстављених оружаних формација (при чему суд у конкретном случају утврђује да у селу није било припадника друге оружане силе), или се пак ради о убиству седам цивила, као једној од радњи извршења овог кривичног дела (која подразумева неборбену акцију), када се окривљени уверио да у селу нема непријатељских оружаних формација.

Такође, окривљени Жељко Крњајић оглашен је кривим да је учествовао у нападу који се одвијао по наређењу команданта 2. пгмбр ЈНА, стр.пов.бр.350-1 од 09.10.1991. године, те као командир није предузео све неопходне мере да онемогући напад на цивилно становништво, већ је у томе и сам учествовао – наређивао, непосредно предузимао и допуштао да припадници његове оружане групе без икаквог војног оправдања врше напад на цивилне објекте и поједине цивиле, при чему се из изреке пресуде уопште не види шта је окривљени Жељко Крњајић наређивао, шта непосредно предузимао, а за шта није предузео мере да спречи, наводећи при том за поједине радње “и наређивао и дозволио”, што је по налажењу Апелационог суда међусобно контрадикторно.

При том, када је у питању наступање смрти седам цивилних лица, осим смрти Вида Кризманића и Ивана Оструна, за које суд утврђује да је окривљени Жељко Крњајић био присутан када су ова лица убијена, за остала лица остаје нејасан облик одговорности овог окривљеног, тј. да ли је исти наредбодавац, извршилац или се евентуално може говорити о неком другом облику одговорности за наступање смрти тих лица.

2.- разлози који се односе на став II изреке првостепене пресуде

Ставом II изреке првостепене пресуде, окривљени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић оглашени су кривим да су, након 10.10.1991. године, по запоседању Ловаса, противзаконито и фактички успоставили нову локалну власт цивилног и војног карактера, па су у наредном периоду, током октобра и новембра месеца 1991. године, окривљени Љубан Деветак у својству фактичког команданта села и управитеља земљорадничке задруге, са врло широким војним и цивилним овлашћењима, окривљени Милан Радојчић у својству команданта ТО Ловас, а окривљени Милан Девчић у својству командира новоуспостављене станице милиције, наређивали припадницима ТО, милиције и оружане групе “Душан Силни”, која је ушла у њихов састав, а у појединим ситуацијама и непосредно предузимали према цивилном становништву хрватске националности следеће радње: 1. нечовечно поступање, 2. мучење и повреде телесног интегритета и 3. убиства одређених цивилних лица.

Најпре, по налажењу овога суда, како се то основано жалбама истиче, нејасно је својство које је имао окривљени Љубан Деветак, будући да из формулације из изреке побијане пресуде “фактички командант села и управитељ земљорадничке задруге, са врло широким војним и цивилним овлашћењима”

остаје нејасно којим оружаним формацијама је овај окривљени био фактички командант, као и ко га је поставио и дао му овлашћења да командује и коме је он одговарао, при чему нису разјашњени наводи одбране окривљеног Љубана Деветака којима се указује да је он поступао по наредби војске, а на које околности се и жалбама указује.

По ставу Апелационог суда у Београду, околност којим оружаним формацијама је командовао окривљени Љубан Деветак представља одлучну чињеницу од значаја за утврђивање облика одговорности окривљених Милана Радојчића и Милана Девчића, будући да, уколико је окривљени Љубан Деветак био фактички командант и јединицама ТО Ловас (чији је командант окривљени Милан Радојчић) и јединици милиције (чији је командант окривљени Милан Девчић), у том случају ови окривљени фактички не би били команданти тих јединица, већ би фактички били подређени у односу на окривљеног Љубана Деветака, а које је првостепени суд огласио кривим да су издавали наређења, што изреку првостепене пресуде чини контрадикторном.

2.1.- разлози који се односе на став II тачка 1.а) и 2.а) изреке првостепене пресуде

Надаље, из изреке првостепене пресуде произлази да су окривљени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић “заједничким деловањем уз помоћ припадника напред наведених оружаних састава, вршили задржавања и затварања мештана цивила у импровизоване, нехигијенске и просторно неусловне затворе”, у ком делу је, и по ставу овога суда, како се то основано и жалбама указује, изрека пресуде неразумљива.

Наиме, неразумљиво је на који начин су ова тројица окривљених “заједничким деловањем” вршили наведене радње, односно нејасно је да ли су наредили да се врше или су сами извршили неке од алтернативно прописаних радњи извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва, тј. у чему се састоји њихово заједничко деловање.

Такође, како је то напред речено, из изреке првостепене пресуде произлази да су окривљени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић, наређивали припадницима ТО, милиције и оружане групе “Душан Силни”, која је ушла у њихов састав, а у појединим ситуацијама и непосредно предузимали према цивилном становништву хрватске националности, између осталог убистава одређених цивилних лица, док из изреке пресуде, осим што се наводи за окривљеног Љубана Деветака да је наређивао појединим припадницима оружане групе “Душан Силни”, да убију одређена цивилна лица, остаје нејасно за која лица су окривљени Милан Радојчић и Милан Девчић наредили да се убију, а такође је нејасно за која лица је свако од ових окривљених учествовао у убиствима, а што такође првостепену пресуду у погледу ових одлучних чињеница чини неразумљивом и нејасном, како се то истиче и изјављеним жалбама.

Окривљени Љубан Деветак, Милан Радојчић и Милан Девчић су, према изреци првостепене пресуде, задржали и затворили око 40 цивила, при чему из образложења побијане пресуде, а имајући у виду доказе изведене током поступка, за сада остаје нејасно да ли су сва задржана и затворена лица цивили или који су били непријатељски расположени или су затворени по неком другом основу, имајући у виду другачији статус, посебно имајући у виду списак ЗНГ, који је бранилац доставио уз изјављену жалбу.

Такође, из изреке првостепене пресуде произлази да ови окривљени неке од приведених и затворених лица саслушавају, при чему остаје нејасно ко је наредио саслушање тих лица и да ли су приликом саслушања састављени записници, и уколико јесу, коме су они упућивани, чиме се суд у образложењу побијане пресуде уопште не бави, а што представља одлучну чињеницу од значаја за утврђивање улоге сваког од окривљених у радњама извршења, тј. ко је извршилац, ко је наредбодавац, а ко евентуално одговара у оквирима неког другог облика одговорности, а што је за сада, како се то основано и жалбама истиче, нејасно.

При том, за неке радње које се окривљенима Љубану Деветаку, Милану Радојчићу и Милану Девчићу стављају на терет (нпр. став II тачка 2а), суд у образложењу побијане пресуде не даје јасне и непротивречне разлоге због којих сматра да исте представљају радње извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ.

3- разлози који се односе на став III изреке првостепене пресуде

По налажењу Апелационог суда у Београду, како се то основано и жалбама истиче, изрека побијане пресуде је и у ставу III неразумљива и противречна сама себи.

3.1- разлози који се односе на став III тачка 3 изреке првостепене пресуде

Најпре, из наведеног дела изреке пресуде нејасно је ко је наредио да се цивилно становништво користи као обезбеђење од евентуалних борбених дејстава хрватских оружаних снага (живи штит) и њихових минских поља.

Наиме, првостепени суд утврђује да је окривљени Дарко Перић, као резервни капетан I класе, у својству команданта противдиверзантског одреда (ПДО) ТО Ваљево, наредио да се према цивилном становништву врши нечовечно поступање, а након тога, у опису радњи извршења кривичног дела суд наводи да је овом окривљеном напред наведено наређење издао окривљени Миодраг Димитријевић, које наређење је он пренео својим потчињенима окривљеном Радовану Влајковићу и окривљеном Радисаву Јосиповићу, па остаје нејасно да ли суд окривљеног Дарка Перића оглашава кривим да је наредио или да је пренео наведену наредбу.

Противречност изреке се, и по ставу овога суда, како се то основано и жалбама истиче, огледа и у томе што првостепени суд наводи да су окривљени Радован Влајковић и Радисав Јосиповић од окривљеног Дарка Перића примили наређење да се цивили воде у акцију претреса терена у рејону винограда, као обезбеђења од евентуалних борбених дејстава непријатељске стране (живи штит) и њихових минских поља, иако су били свесни да ће извршењем овог наређења цивили бити изложени тешким душевним патњама, да су то и хтели, при чему су пристали и на могуће повреде телесног интегритета цивила и довођења у опасност њихових живота, а затим суд наводи да окривљени Влајковић и Јосиповић, видевши да ће цивили бити коришћени за разминирање минског поља, настављају да са својим војницима у томе учествују, иако то излази из оквира наређења које су претходно примили, те сада свесни да ће цивили бити изложени великим душевним и телесним патњама, које су хтели, пристајући и на повреде телесног интегритета цивила. Стога остаје нејасно да ли су ови окривљени примили наређење да се цивили воде као “живи штит” или су то накнадно схватили, односно до ког тенутка су они поступали по примљеном наређењу, те какав је био однос ових окривљених у односу на друга лица која су учествовала у овој “акцији”, а посебно које радње су предузимали остали окривљени (Јован Димитријевић, Саша Стојановић, Драган Бачић, Зоран Косијер) у оквиру наведеног задатка, имајући у виду све околности критичног догађаја, при чему ни у образложењу ожалбене пресуде у односу на ову околност првостепени суд није дао јасне и довољне разлоге, што првостепену пресуду такође чини неразумљивом.

При том, уколико је утврдио да су окривљени Влајковић и Јосиповић, накнадно видевши да ће цивили бити коришћени за разминирање минског поља, наставили да са својим војницима у овоме учествују, по ставу Апелационог суда у Београду првостепени суд је био у обавези да испита могућност ових окривљених да “у томе не учествују”, имајући у виду да су исти били под пратњом неких других оружаних формација, којима нису припадали, као и да су ови окривљени и сами били изложени опасности, при чему један од њих бива повређен.

4.- разлози који се односе на целокупну изреку првостепене пресуде

И по налажењу Апелационог суда у Београду, Одељења за ратне злочине, изрека првостепене пресуде је генерално неразумљива, пре свега имајући у виду да у изреци нису јасно означени облици одговорности сваког од окривљених за сваку предузету радњу, нити су јасно индивидуализоване радње сваког од окривљених, док је изрека пресуде у погледу појединих радњи међусобно контрадикторна, будући да исте искључују једна другу (нпр. наређивао и дозволио да се изврше), при чему су у образложењу пресуде изостали разлози о одлучним чињеницама, што је довело и до погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, а на које повреде се основано указује и у изјављеним жалбама.

Посебно је значајно у том смислу подсетити да је кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, сагласно законској одредби, могуће извршити на један од два алтернативно предвиђена начина. Наиме, различите радње извршења могуће је извршити било тако што су оне непосредно извршене од стране учиниоца или тако што је учинилац дао наредбу за њихово извршење. Осим ова два модалитета, закон не познаје друге облике којима би ово кривично дело могло бити остварено.

Евидентно је међутим да је првостепени суд прихватио наводе тужиоца, према којима се и неки други модалитети учествовања у злочину могу појавити код овог кривичног дела. Међутим првостепени суд, према схватању Апелационог суда у Београду, о овоме не даје јасне и убедљиве разлоге. Наиме, без обзира да ли у сваком конкретном случају радње окривљених сматра радњама непосредног извршења, или пак радњама неких од постојећих облика саучествовања у радњама извршења, првостепени суд је дужан да јасно наведе у чему се састоји конкретна радња сваког од окривљених, а нарочито у каквој је она вези са радњом непосредног извршиоца и наступелом последицом. Уколико је у конкретном случају првостепени суд уверења да је окривљени поступао као саизвршилац, неопходно је јасно образложити, а у складу са захтевима овог института, постојање заједничке одлуке, и конкретне „друге радње“ предузете од стране саизвршиоца са умишљајем, којом се битно доприноси извршењу кривичног дела. Неприхватљиво је, по становишту Апелационог суда у Београду, проширивање појма саизвршилаштва и крајње уопштено приписивање појединих последица окривљенима, на начин који омогућава да различити читаоци пресуде изведу сасвим различите закључке у погледу тога ко, за шта, и позивањем на који облик кривичне одговорности, одговара.

При томе Апелациони суд у Београду је мишљења да се у значајном делу првостепена пресуда заснива на суштинском, али не и формалном, позивању на облик одговорности који је у међународном праву познат под називом „командна одговорност“. Реч је наиме о облику одговорности код којег претпостављени одговара за радње потчињених, без обзира што их није наредио, нити непосредно извршио, уколико је знао или могао знати за припрему или извршење ових радњи, али није предузео законом предвиђене мере да би оне биле спречене или извршиоци кажњени. Првостепени суд би морао, да уколико сматра да је оваква врста одговорности прихватљива за домаћи правни поредак, о томе да јасне и уверљиве разлоге, позивајући се на релевантне међународне и домаће прописе. Међутим, неприхватљиво је по становишту Апелационог суда у Београду да се окривљенима суштински на терет стављају понашања инкриминисана концептом командне одговорности, при чему се то формално не чини, већ се оваква понашања формално подводе у прешироко постављене оквири института познатих у националном кривичном законодавству. Овакав приступ, осим тога што изреку чини неразумљивом, по становишту Апелационог суда у Београду, онемогућава окривљене и у развијању делотворне одбране, имајући у виду да је окривљеном нужно

обезбедити да у свакој фази поступка тачно зна шта му се ставља на терет, како би био у прилици са се брани од чињеничних и правних тврдњи тужиоца.

Имајући у виду све напред изнето, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, је нашао да је због наведених битних повреда одредаба кривичног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања нужно укинути првостепену пресуду и предмет вратити првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити битне повреде одредаба кривичног поступка на које му је овим решењем указано, имајући у виду и остале наводе изнете у изјављеним жалбама, и поуздано утврдити све одлучне чињенице од значаја за правилно пресуђење у овој кривичноправној ствари, након чега ће бити у могућности да донесе правилну и закониту одлуку.

Из свих изнетих разлога, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине је, на основу одредбе члана 458 став 1 ЗКП, донео одлуку као у изреци решења.

Записничар
Бранислава Муњић, с.р.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Соња Манојловић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице

Сверлана Антић
